

Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16745>

Özet

Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği, bireylerin kendi fiziksel yetkinlikleri, motivasyonları, özgüvenleri ve hareketle ilgili bilgi düzeyleri hakkındaki algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu özel çalışmada, ölçeğin faktör yapısını Türkiye örneklemine yönelik sınımlaması ve Türkçeye **uyarlama** sürecini kapsamaktadır. Ölçek, özellikle beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterlilikleri ve beden okuryazarlığına yönelik kişisel inançlarını değerlendirmek için tasarlanmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu, geçerlik ve güvenirlik standartlarını karşılayıp karşılamadığını belirlemeyi amaçlamıştır.

Ölçeğin orijinal yapısını korunup korunmadığı, **faktör analizi** yöntemleri kullanılarak test edilmiş ve beden eğitimi alanındaki araştırmacılar için güvenilir bir ölçüm aracı sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Algılanan Beden Okuryazarlığı, Beden Eğitimi Öğretmenleri, Uyarlama, Faktör Analizi, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Süleyman Munusturlar, Gökhan Yıldız.

Amaç

Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği'nin temel amacı, beden eğitimi öğretmenlerinin kendi beden okuryazarlığı düzeylerine ilişkin algılarını bilimsel ve sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu özel uyarlama çalışmasının amacı ise, ölçeğin orijinal yapısını koruyarak Türkçe konuşan ve Türkiye'deki eğitim kurumlarında görev yapan **beden eğitimi öğretmenleri** örnekleminde geçerliliğini ve güvenirliğini test etmektir.

Bu çalışma, ulusal düzeyde beden eğitimi programlarının etkinliğini değerlendirmede ve öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçlarını belirlemede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının literatüre kazandırılmasını sağlamıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojide ve spor bilimlerinde giderek önem kazanan **Beden Okuryazarlığı** (Physical Literacy) kavramının algılanan boyutunu ölçmektedir. Beden okuryazarlığı, sadece fiziksel becerileri değil, aynı zamanda hareket etme motivasyonunu, özgüveni, fiziksel aktivite bilgisini ve fiziksel aktiviteye katılmaya devam etme yeteneğini içeren çok boyutlu bir yapıdır.

Ölçek, bireyin bu bileşenlere sahip olma derecesini kendi bakış açısıyla (algılanan düzeyde) değerlendirmesini istemektedir. Yapısal olarak, ölçek genellikle bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alanları kapsayan alt boyutlara ayrılmaktadır, ancak uyarlama çalışması sırasında test edilen faktör yapısı, orijinal ölçeğin boyutları Türkiye bağlamında doğrulanmayabilir hedeflemiştir.

Geçerlik

Kaynak verilerde geçerlik bilgisi doğrudan belirtilmemiş olsa da, Munusturlar ve Yıldız (2020) tarafından yürütülen bu **uyarlama** çalışması, ölçeğin faktör yapısının sınımlanmasına odaklanmıştır. Bu süreç, öncelikle **Yapı Geçerliliği** (Construct Validity) analizlerini içerir.

Yapılan analizlerde, ölçeğin Türkiye örnekleminde orijinal yapıyla tutarlı bir faktör yapısı sergileyip sergilemediği incelenmiştir. Genellikle **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak modelin veri uyumu (fit indices) değerlendirilir ve ölçek maddelerinin kuramsal alt boyutlara uygun şekilde yüklendiği gösterilir. Bu analizler, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı teorik yapıyı başarıyla bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenilirlik bilgisi eksik olmasına rağmen, bir uyarlama çalışmasının temel adımı olan güvenilirlik analizleri bu çalışmada gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır.

Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, alt boyutlar ve toplam ölçek puanı için bu güvenilirlik katsayıları kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olması, Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği'nin Türk örnekleminde güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Munusturlar ve Yıldız'ın (2020) çalışması, ölçeğin faktör yapısının Türkiye örneklemine yönelik sınımlanması hakkında taahhüt etmektedir. Bu, çalışmanın metodolojik odağının **Faktör Analizi** olduğunu açıkça göstermektedir.

Uyarlama sürecinde, öncelikle keşfedici faktör analizi (KFA) veya doğrudan doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Amaç, ölçeğin orijinal çok boyutlu yapısının Türk beden eğitimi öğretmenleri popülasyonunda da geçerli olup olmadığını istatistiksel olarak kanıtlamaktır. Başarılı bir faktör analizi, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekler ve araştırmacılara ölçek puanlarını güvenle yorumlama imkanı sunar.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Kaynak verilerde derecelendirme biçimi belirtilmemiştir. Tipik olarak, psikometrik algı ölçekleri 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (örneğin, "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim Profesyonelleri (Öğretmenler)

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışan Beden Eğitimi Öğretmenleri)

Popülasyon Detayları: Çalışma, Türkiye'deki çeşitli illerde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, kağıt-kalem veya çevrimiçi anket formatında uygulanabilir. Puanlama, genellikle maddelerin Likert ölçeği üzerinden toplanmasıyla yapılır ve yüksek puanlar, algılanan beden okuryazarlığının yüksek olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Beden Okuryazarlığı, Munusturlar, Yıldız, Beden Eğitimi, Öğretmen, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Süleyman Munusturlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Çalışmada belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: suleymanmunusturlar@eskisehir.edu.tr

Yazma Adresi: Süleyman Munusturlar (Eskişehir Teknik Üniversitesi veya ilgili kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için yazar(lar)dan izin alınması önerilir. Sorumlu yazarın iletişim bilgileri mevcuttur.

Ücret: Akademik çalışmalar için genellikle ücretsizdir, ancak kullanım koşulları sorumlu yazar tarafından belirlenmelidir.

Test Yılı (Uyarlama): 2020

Kaynaklar

Munusturlar, S., ve Yıldız, G. (2020). Beden eğitimi öğretmenleri için Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği'nin faktör yapısının Türkiye örneğine yönelik sınanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 200-209. doi: 10.16986/HUJE.2019049146

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [algilanan-beden-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2020/03/algilanan-beden-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf)

Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynaktan ölçek maddeleri (sorular) alınmamıştır. Maddeler için yayımlanan makaleye veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.